4e JAARGANG. N. 346 PRIJS. 6 CENTIEM. WOENSDAG, 19 DECEMBER 1917

ABONNEMENTSPRIJS :
Binnenland (Etapegebied uitgezonderd), fr. 3.75 per kwartaal.
(ALLE KOSTEN INBEGREPEN)
Men wende zich tot de postkantoren.

VERSCHIJNT 'S NAMIDDAGS
met al de ochtendtelegrammen.

BEHEER EN PUBLICITEIT :
75, Anspachlaan, 75 (Beurs).
Kantoor te GENT :

Gazet van Brussel

AANKONDIGINGEN worden aangenomen :
75, Anspachlaan (Beurs). — 52, Warmoesberg.
Publiciteit DE CERF, 54-56, de Brouckereplein.
Office de Publicité, 36, Nieuwstraat, Brussel.

VERSCHIJNT 'S NAMIDDAGS
met al de ochtendtelegrammen.

Elke medewerker is verantwoordelijk voor het geen hij schrijft.
Ongevraagde stukken worden in geval van niet opneming, enkel teruggezonden zoo er het noodige porto is bijgevoegd.

Hoofdopsteller : Dr. René DE CLERCQ.

Nederland en Engeland.

Het gaschil dat tusschen Nederland en Engeland ontstond naar aanleiding van den doorvoer van zand en grint uit Duitschland naar België langs Hollandsche wateren, heeft hier te lande heel wat opschudding verwekt. Het heeft ons ten zeerste gepijnigd toen te moeten vaststellen dat bij ons volk een haast vijandige geest tegenover Nederland heerscht. De legendes uit de eerste oorlogsdagen werden weer opgerakeld en het gestook tegen onze Nederlandsche broeders begon opnieuw. De machthebbers van onze vooroorlogsche besturen lieten geene gelegenheid voorbijgaan om eene of andere onaangenaamheid op den rug der Hollanders te schuiven. Het volk dat niet nadenkt en dat eenzijdig werd ingelicht heeft dan gauw een oordeel geveld. Wij weten wat de vijanden van Nederland willen: Zij haten al wat Germaansch is. Zij weten dat Nederland zeevarend en kultureel de hechtste steun van ons herwordend Vlaanderen is. En dat drijft hen tot zulke laagheden.

Nu een geheim fransch-joodsch krantje, dat den dood gezworen heeft aan wat Germaansch bloed in de aderen heeft, zich ook met de kwestie heeft ingelaten en er het zijne heeft toe bijgedragen om heel wat verderfelijke, hatelijke leugens en onnauwkeurigheden de wereld in te zenden, achten wij het oogenblik gekomen om ook onze stem te verheffen en ons volk in te lichten over den waren stand van zaken.

Wij meenen aldus een dubbelen plicht te vervullen: een broederplicht en een plicht van dankbaarheid jegens onze stambroeders.

Voor die juiste toelichting heeft de Nederlandsche regeering, die de waarheid niet hoeft te schuwen, zelf gezorgd. Zij heeft zooeven een Witboek uitgegeven behelzend de volledige briefwisseling met Engeland en Duitschland over de zand- en grintkwestie. Dat Witboek wordt besproken in een hoofdartikel van de « Nieuwe Rotterdamsche Courant ». Het stelt de zaak zoo duidelijk voor dat wij het hier in zijn geheel overdrukken. (De vetjes zijn van ons. — red.)

Toen onze regeering het voornemen had te kennen gegeven, de briefwisseling met de Britsche en de Duitsche regeering over den doorvoer van zand en grint en van metalen door ons land in een witboek te verzamelen, en, overeenkomstig het gebruik, voor dit plan de goedkeuring der vreemde regeeringen had verzocht, kwam er uit Engeland een bericht, dat de Engelsche regeering tegen de publikatie geen bezwaar maakte, mits dan ook alle gewisselde stukken in de verzameling werden opgenomen. Van zijn kant heeft Engeland kort daarop een witboek het licht doen zien, waarin maar zeer enkele stukken, alle uit het laatste stadium van het geschil dateerend waren afgedrukt. Van Engelsch standpunt beschouwd kan men dit laatste beter begrijpen, aan de voorwaarde, waarvan wij zooeven melding maakten.

In de volledige publikatie van onze regeering maakt Engeland immers geen schitterend figuur. Terwijl Nederland zich op grond van te voren uitgestippelde volkenrechtelijke regelen eene vaste gedragslijn had uitgebakend, die niet eerst bij de zand- en grint-aangelegenheid haar aanvang heeft, doch reeds sedert het begin van den oorlog als leidraad genomen is en tot den huidigen dag nauwgezet is gevolgd — blijkt, dat dit bij Engeland geenszins het geval is geweest. Het heeft er zelfs van, alsof de eischen, en de volkenrechtelijke stellingen waarop die gebaseerd worden, voortdurend wisselen met de omstandigheden. Het eerste Engelsche stuk dateert van 21 April 1916, en handelt over het vervoer van zand en grint naar Gent. Nu is het merkwaardige van dit stuk, dat daarin tegen het vervoer van de materialen volstrekt geen bezwaar wordt gemaakt. Dat stuk neemt zelfs indirekt de rechtmatigheid van het vervoer aan. Maar de Engelsche regeering had vernomen — eene onjuiste inlichting overigens, doch dat kan nu hier ter zijde worden gelaten — dat onder de zand en grint-ladingen soms munitie en kanonnen verborgen waren geweest. De Engelsche regeering verzoekt nu niet meer, dan dat dergelijke voorzorgen zullen worden genomen, opdat op die wijze geen oorlogsmunitie naar België zal worden vervoerd. Ten aanzien van het metaalvervoer uit België naar Duitschland iets dergelijks. Op 28 April 1916 maakt de Engelsche regeering er onze regeering opmerkzaam op dat er in België schepen zijn gerequireerd, en zij verzoekt nu dat deze gerequireerde schepen niet door ons land zullen worden gelaten.

In beide gevallen dus tegen den doorvoer zelf geen bedenking. Eerst 12 Mei wordt de eisch gesteld, dat geen zand en grint voor oorlogsdoeleinden zal worden doorgevoerd. Onze regeering had daartegen reeds maatregelen genomen, en de Engelsche regeering schikt zich naar dat standpunt. Zij twijfelt slechts, of de gestelde regelen worden opgevolgd, onder verzekering dat aan de goede trouw onzer regeering niet wordt getwijfeld. Dat is ook de positie nog op 17 Juni 1916, toen de Engelsche gezant aan onze regeering de vraag stelde, of de certificaten, dat de materialen voor burgerlijk gebruik bestemd waren alle doorvoeren dekten. Ook hier dus tegen het vervoer met bestemming voor niet-militaire werken nog geen bezwaar. Sterker: de Engelsche regeering stelt zich blijkbaar bij het ten aanzien van zand- en grintvervoer gevolgde gebruik zoo zeer aan, dat zij bij brief van den Engelschen gezant van 24 Juni verzoekt het systeem van certifikaten ook ten opzichte van het vervoer uit België over ons land naar Duitschland van metalen enz. te volgen. Ook op 10 September is dat nog het Engelsche standpunt. De Engelsche regeering acht het den plicht der Nederlandsche regeering, zich de zekerheid te verschaffen, dat de doorgevoerde materialen niet zullen dienen voor oorlogsgebruik.

Altijd dus tegen den doorvoer zelf van de materialen geen bezwaar, al is er dan nu ook van Engelsche zijde de reserve bij gekomen, die onze regeering reeds veel vroeger — immers van den aanvang af, toen de omvang van het vervoer aanzienlijk begon te worden — had gemaakt: dat het materiaal niet voor oorlogswerken zou worden gebezigd.

Op 22 Oktober 1916 komt dan de groote draai. Van dit oogenblik af heet alle vervoer over ons land bevoordeeling van den vijand van Engeland, omdat deze daardoor zijn spoorwegen minder behoeft te belasten, en geleidelijk weg wordt na de Engelsche theorie ons land doorvoer en vervoer uitgebreid, zoodat wij in een brief van 17 Maart 1917 lezen, dat een zoogenaamd vredesdoel niet in aanmerking mag worden genomen, en dan komt zelfs 10 September van dit jaar de stelling te voorschijn, dat uitvoer van Nederlandsch zand en grint naar België, gelijk plaats had gehad, niet verenigbaar is met de neutrale houding van Nederland. De volkenrechtelijke beginselen, waarop de steeds verder van het oorspronkelijke standpunt der Engelsche regeering afdwalende verlangenis worden gebaseerd worden allengs meer vervaagd, om ten slotte te beland bij algemeene beginselen, die niet meer worden aangehaald, en door Engeland zelf nimmer in den oorlog zijn in stand gehouden.

In dit in de stellingen der Engelsche regeering geen lijn kan worden aangetroffen, die enige vastheid geeft aan de Nederlandsche regeering houden zich hieraan de opvattingen van recht, die zij van den beginne van den oorlog af tot richtsnoer genomen heeft. Men heeft wel gezegd, dat de wijze, waarop onze regeering dien ten gevolge de moeilijkheid van den doorvoer behandeld heeft, wat erg formalistisch geworden is. Doch wij gelooven, dat de regeering terecht zich, door niet aan gevoelsargumenten of overwegingen van welwillendheid of aan vermoedens toe te geven, het rechte pad heeft behouden. Gelijk de heer Cort van der Linden in de Kamer te kennen gegeven heeft, is de eenige weg, om de neutraliteit te kunnen blijven handhaven, die van het recht en onverdachte eerlijkheid. Ontzinkt onze regeering op een goed oogenblik bij hare handeling de rechtsbasis, of laat zij zich die ontnemen, dan gemaakt zij op een hellend vlak, en zal zij overmorgen zoo niet bij eene « welwillende » neutraliteit, met al de gevaren daarvan, dan toch bij eene « verdachte » neutraliteit belanden, en dan wordt de neutraliteit zelve allengs een woord, zonder feitelijken ondergrond. Neutraliteit is een rechtsbegrip waarvan men den formeelen kant niet kan prijs geven zonder het begrip zelf te doen gaan. Er is voor een neutrale regeering geen middel, om de eerlijkheid van hare neutraliteit te doen uitschijnen, dan zich al te zonderen van de belangen of wenschen der oorlogvoerenden, om zich aan het recht te houden, dat geen zwevend begrip is, al zal het soms moeilijk zijn het vast te stellen en al kan er daardoor verschil van inzicht over bestaan. Gaat eene neutrale regeering het recht, zooals zij dat oprecht gezien heeft, vervormen, om tegemoet te komen aan de wenschen van eene of andere partij, dan verliest zij voor goed het eenig steunpunt, dat zij bezit tot handhaving van eene eerlijke neutraliteit.

Gesteund aan hare opvatting, dat doorvoer door ons land gecorlooft is, en zelfs ten eenzen van niet militaire voorraden niet verboden kan worden, zonder in konflikt te komen met het recht, kon zij dus den doorvoer niet beletten zoolang zij niet, hetzij door eigen onderzoekingen — gelijk er vele zijn ingesteld — hetzij door aannemelijke bewijzen van elders, de overtuiging verkreeg, dat de materialen voor oorlogsdoeleinden worden gebruikt. De sloote gedachte, al of niet van buitenaf gesuggereerd: « het zal wel », kan der regeering geen grondslag zijn om in te grijpen tegen hetgeen zij heeft vastgesteld als plicht.

De algemeene houding van onze regeering, waarvoor zij — het mag nog wel eens herinnerd worden — in de briefwisseling met de Engelsche regeering meer dan een jaar lang steun moet hebben gevonden, lijkt ons daarom onberispelijk juist. Misschien is zij één oogenblik niet formalistisch genoeg te werk gegaan: toen zij den doorvoer bij voorbaat veroorloofde van voorraden, die op rekening komen van een nog niet aangebroken jaar. Wij drukten ons wat voorzichtig uit, omdat wij wel voelen, dat ook hier voor het standpunt der regeering iets te zeggen valt. Van Nederlandsch deskundige zijde is de regeering er op opmerkzaam gemaakt, dat het eens bij alle groote werken gevolgde methode is om, vóór het slechte jaargetijde komt, waarin de aanvoer van materialen niet of slechts in geringe mate mogelijk is en het werk grootendeels stil ligt, een voorraad te maken, ten einde bij het invallen van het betere seizoen de werkzaamheden onmiddellijk weder met kracht te kunnen voortzetten. Voor ons is het nu echter eene vraag, of het wijze politiek is geweest deze « methode » voorrang te geven boven hetgeen de regeering zelve als recht had uitgestippeld. Hier hadden misschien de buitengewone omstandigheden wel ingeroepen kunnen worden, om de kracht van wat niet meer is, dan een gebruik, ter zijde te stellen.

Overigens, voor het geheele aspekt van de moeilijkheid is dit detail van weinig belang. Tegenover den doorvoer « op rekening » staat de stopzetting van den doorvoer in de eerste maanden van het jaar, en nu de Engelsche eischen oneindig veel verder zijn uitgezet, zoodat alle door- en uitvoer er onder worden vervat, is het belang van dezen najaarsdoorvoer vrij wel weggenomen.

Al dreigt ons artikel wat lang te worden, zoo mogen wij het toch niet besluiten zonder aanstonds heden nog eene opmerking te hebben gemaakt. De stof is overigens, men zal dit begrijpen, met dit artikel nog geenszins uitgeput. Er zal nog gelegenheid zijn, het rechtsstandpunt der Nederlandsche regeering op zich zelve te toetsen. Doch waarover wij heden niet zwijgen mogen, is de houding door de Engelsche regeering niet eens, doch herhaaldelijk tegenover ons land aangenomen.

Kort geleden heeft de « Westminster Gazette » een artikel bevat, om ons te wijzen op de korrekte diplomatieke manier van behandeling van zaken, die in Engeland gebruikelijk was. Terwijl nu in de briefwisseling van Duitsche zijde geen onvertogen woord voorkomt, zien wij de Engelsche nota's tot vier maal toe aangedikt met zeer onedelmoedige dreigementen. 17 December 1916 dreigt de Engelsche gezant, dat, zoo aan de wenschen van Engeland niet tegemoet wordt gekomen, de Engelsche regeering waarschijnlijk genoodzaakt zal worden, faciliteiten te weigeren voor zekere invoeren naar Nederland. Op 2 Juni wordt gedreigd, dat de koncessies, gedaan ten opzichte van het aankoopen van ladingen metaal ens. voor het Nederlandsche gouvernement te Halifax, zullen worden te niet gedaan. Vervolgens wordt op 5 Juni de verscheping van gouvernementsgoederen per stoomschepen « Noordam » en « Zijdijk » afhankelijk gemaakt van eene beslissing, dat de doorvoer van metaal uit België naar Duitschland door ons land zal worden verboden. Dan volgt 20 September de bedreiging met stopzetting van het telegrafisch verkeer. En daarop wordt werkelijk op 1 Oktober dit verkeer afgesneden — terwijl aan de Nederlandsche regeering daarvan onkundig laat.

Dit voortdurend dreigende optreden der Engelsche regeering, met ten slotte de machtsdaad, kan niet anders dan een ongunstigen indruk verwekken. Dit strookt, om in de moeilijkheden, die waren gerezen, het recht onder den invloed te brengen van de feitelijke machtspositie, en in het geschil wat men gemeenlijk aanduidt als « de Prussische methode » aan te wenden, is allerminst geschikt geweest, naar ons voorkomt, om de zaak tot oplossing te brengen. En wanneer nu de Engelsche regeering in een van de laatste stukken den wensch uitspreekt, dat het geschil zich niet zal verzuhrepen, dan merkt onze regeering daartegenover terecht op, dat tot de minder aangename wending, die het konflikt heeft genomen, niet de Nederlandsche regeering, maar de Engelsche door haar voor ons ekonomische leven zoo schadelijken maatregel het initiatief heeft genomen.

Dat alwie voor redeneering nog vatbaar is, nu oordeele aan welke zijde zich het zuiver recht bevindt en aan welke zijde het « recht door de macht ».

Vlaamsche Volk, wees op uwe hoede voor alle geheime opstokers, want ze willen u alleen misleiden.

De toestand in Rusland.

De vredesonderhandelingen te Brest-Litofsk.

BERLIJN, 17 December. — Ambtelijk bericht:

De regeeringen van Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Bulgarije en van Turkije zullen reeds gedurende de eerstvolgende dagen de vredesonderhandelingen met Rusland beginnen. De Britsche gevolmachtigden zullen eerlang vertrekken. Hier, verblijdende bespreekingen overde vredesvoorwaarden tusschen de leden in Brest-Litofsk aanwezige vertegenwoordigers der beide regeeringen zijn reeds begonnen.

Het verdrag over den wapenstilstand.

BERLIJN, 17 December. — Tusschen de gevolmachtigde vertegenwoordigers der opperste legerleiding van Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Bulgarije en Turkije eenerzijds, en Rusland werd den volgenden wapenstilstand gesloten, om tot een duurzamen, voor alle partijen eervollen vrede te komen:

I. De wapenstilstand begint den 17 December 1917, 12 uur 's middags (4 December 1917, 14 uur, Russische tijdrekening) en duurt tot den 14 Januari 1918, 12 uur 's middags (1 Januari 1918, 14 uur, Russische tijdrekening). De verdrag sluitende partijen hebben het recht den wapenstilstand den 21en dag met een tijdstip van 7 dagen op te zeggen. Heeft dit niet plaats, dan duurt de wapenstilstand voort, tot een der partijen hem, zeven dagen op voorhand, opzegt.

II. De wapenstilstand strekt zich uit tot al de land- en luchtstrijdkrachten der genoemde landen op het landfront tusschen de Zwarte Zee en de Oostzee, op de Russisch-Turksche krijgsvelden in Azië is de wapenstilstand ook van kracht. De verdrag sluitende partijen verplichten zich, gedurende den wapenstilstand, het getal der zich aan de genoemde fronten en op de eilanden van den Moonsund bevindende troepen niet te versterken en aan deze fronten geen maatregelen te treffen tot voorbereiding van een offensief. Verder verplichten zich de verdrag sluitende partijen tot den 14 Januari 1918 (1 Januari 1918 Russische tijdrekening) aan het front tusschen de Zwarte Zee en de Oostzee geen strategische troepenverplaatsingen te doen plaats hebben, indien die op het oogenblik van het onderteekenen van het verdrag voor den wapenstilstand niet begonnen waren. Ten slotte verplichten zich beide partijen, in de havens der Oostzee, ten costen van den 15e lengte ten costen van Greenwich en in de havens der Zwarte Zee gedurende den wapenstilstand geen troepen samen te trekken.

III. Als grens aan het Europeesche front gelden de wederzijdsche voorste hindernissen der eigen stellingen. Deze linies mogen slechts onder de voorwaarden van nr IV overschreden worden. Daar, waar geen gesloten stellingen bestaan, gelden wederzijds als grens de graden tusschen de voorste bezette punten. De ruimte tusschen de beide linies geldt als onzijdig. Evenzoo zijn bevaarbare stroomen, welke de wederzijdsche stellingen van elkander scheiden, onzijdig en mogen niet bevaren worden, tenzij het een overeengekomen handel-scheepvaart geldt. In de vakken, waar de stellingen ver van elkander liggen, zijn onmiddellijk door de wapenstilstandkommissies (nr VII) grenzen aan te duiden. Op de Russisch-Turksche krijgsvelden in Azië zijn de grenzen steeds het verkeer (nr IV) volgens overeenkomsten tusschen de beide opperbevelhebbers te bepalen.

IV. Tot ontwikkeling en bevestiging der vriendschappelijke betrekkingen tusschen de volkeren der verdrag sluitende partijen, wordt een regelmatig verkeer der troepen onder volgende voorwaarden toegelaten voor parlementairen, voor de leden der wapenstilstandkommissies (nr VII) en haar vertegenwoordigers. Zij moeten daartoe bewijzen van ten minste een korpskommando of van een korpskomiteit bezitten.

2. Bij elk kommando of korpskomiteit mag het regelmatig verkeer op twee of drie plaatsen gebeuren. Daartoe zijn in overleg met de tegenover elkander staande divisie verkeerplaatsen in de onzijdige landstrook tusschen de grenzen in te richten en door witte vlaggen aan te duiden.

Het wisselen van berichten en dagbladen is toegelaten. Open brieven mogen tot verder zending overhandigd worden. Het verkoopen en het verwisselen van waren van dagelijksch gebruik is aan de verkeerplaatsen toegelaten

3. Het begraven van gesneuvelden in de onzijdige landstrook is toegelaten. De nadere bepalingen moeten telkens door de wederzijdsche afdeelingen of hoogere dienstoverheden overeenkomstig vastgesteld worden.

4. Over den terugkeer van ontslagen soldaten van het eene land, welke aan den anderen kant der grens aankwest zijn, kan slechts een besluit genomen worden bij de vredesonderhandelingen. Dit geldt ook voor de Poolsche troepenafdeelingen.

5. Al de personen, welke in tegenstrijd met de bovenstaande overeenkomsten 1—4 de grens der tegenpartij overschrijden, worden aangehouden en eerst bij het sluiten van den vrede of bij het opzeggen van den wapenstilstand op vrije voeten gesteld. De verdrag sluitende partijen verplichten zich, de aandacht harer troepen, door strenge bevelen en doelmatige onderrichting op het aanbiedingen der verkeersvoorwaarden en op de gevolgen van overtredingen te vestigen.

(Wordt voortgezet.)

Begin der vredesonderhandelingen.

BERLIJN, 17 December. — Door de gevolmachtigde vertegenwoordigers der Russische hoogste legerleiding generaljes en de hoogste legerleidingen van Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Bulgarije en Turkije, werd den 15 December te Brest-Litofsk het verdrag over den wapenstilstand ondertekend. De wapenstilstand begint den 17 December 's middag, en is geldig tot 14 Januari 1918. Indien hij niet 7 dagen bij voorbaat wordt opgezegd, duurt hij stilzwijgend voort. Hij breidt zich uit over alle land-, lucht- en zeestrijdkrachten der gemeenzame fronten.

Volgens artikel 9 van het verdrag beginnen nu, in aansluiting met de onderhandeling van den wapenstilstand de onderhandelingen over den vrede.

SINT-PETERSBURG, 13 December. — Generaal Tsjenbatsjef heeft te Focsani een voorloopigen wapenstilstand gesloten tusschen het Roemeensche leger aan het Roemeensche front en de Duitsche, Oostenrijksch-Hongaarsche, Bulgaarsche en Turksche legers.

SINT-PETERSBURG, 16 December. — Rusland en Duitschland hebben een wapenstilstand gesloten.

SINT-PETERSBURG, 17 December. — Voor de kiezing der stedelijke Doema behaalden de bolsjewiki 20 zetels van de 183. Een werkman, Kaledin, werd tot burgemeester benoemd. In het orkest had een kongres plaats der afgevaardigden van soldaten, arbeiders en boeren van gehiel Siberië. 157 afgevaardigden waren aanwezig. Het kongres was voor het toekennen der macht aan de Sovjets. Ten teeken van protest verliet de linkerzijde de zaal. De plaatselijke Sovjets vroegen de regeering, aangaande den moeilijken toestand in den voedingsdienst, den tol op graan en levensmiddelen af te schaffen en een lening van 5,000 000 roebel uit te schrijven. Sedert drie dagen worden de winkenagazijnen te Sint-Petersburg geplunderd; deze plunderingen werden door engelanders geleid. Het revolutionnair oorlogskomiteit heeft maatregelen om alle wijn te Sint-Petersburg te vernietigen. Patrouilles zijden met pantserauto's rond. Er zouden te Sint-Petersburg 700 bergplaatsen van wijn zijn, waarvan de waarde op verscheidene millioen roebel geschat wordt.

Staatsbankroet.

DEN HAAG, 17 December. — De « Times » meldt uit Sint-Petersburg: De regeering heeft de banken verboden de op 1 Januari vervallende interesten aan het buitenland te betalen. Daardoor is wel-is-zaa het Russisch staatsbankroet nog niet formeel verklaard, maar reeds praktisch in werking getreden.

De hervormingen in het leger.

DEN HAAG, 17 December. — Reuter meldt uit Sint-Petersburg: Gedeelten van het garnizoen van Sint-Petersburg zijn reeds begonnen met de kiezing van een nieuwen staf en officieren. De hoogste seldij voor een officier is voor het vervolg 250 roebel. Alle kenteekens van graden, schouderstukken, stroepen, ordens enz. worden afgeschaft. De staf van het 22ste leger werd aangehouden.

BUITENLAND.

FRANKRIJK

Clemenceau tegen Caillaux.

BERN, 17 December.— Volgens de «Progrès de Lyon» verklaarde Caillaux na de dagbladschrijvers gemaand te hebben, nooit zoo iets gezien te hebben. De vervanging jverhaal heeft sedert de Dreyfuszaak geen voorgang, maar wel achteruitgang gemaakt. Dat stelt hij vast tegenover de ongehoorlijkheden die door de regeering in het aktenmateriaal worden voorgelegd. Het verhoor liep over zijn verblijf in Italië. Men heeft hier een geheele kuiperij ontdekt met aan het hoofd den Franschen gezant te Rome, Barrères, met denwelke hij uit zuiver persoonlijke oorzaken in vijandschap verkeert. De hem in den mond gelegde uitlatingen heeft hij (Caillaux) niet gedaan.

PARIJS, 17 December. — Na het verhoor van Caillaux besloot het komiteit Clemenceau te onderhooren in zijn hoedanigheid van minister van oorlog en hoofd der militaire rechtbank.

De pers over de zaak.

Sembat wijst in de « Humanité » dat deel der pers terecht dat dezen, die Caillaux verdedigen, als werktuigen van Caillaux beteekt. Sembat schrijft dat hij het in 't geheel niet eens is met de buitenlandsche politiek van Caillaux. Nooit zal hij een toenadering met de Middenrijken dulden om Engeland te bevechten. Maar men moet uit de internationale belangen voor het behoud van de gerechtigheid tot klaarheid komen. Nooit zullen de socialisten toestaan dat kuiperijen zooals in de Dreyfuszaak zullen plaats hebben, tegen wie ook. — Hoe « Journal du Peuple » beitelt zijn artikel: « Een nieuwe Dreyfuszaak, het einde van het regiem ». Het hoofdartikel, dat zeer erg door de censuur gehavend werd, luidt in den volgenden zin: Tot de Marne kunnen we gedooven, dat wij den aanvaller met de wapens kunnen treffen. De natie was één, de troepen strijdlustig. Na de Marne bleef men op dezelfde plaats staan. De loopgraven hadden den bewegingsoorlog gedood. Maar desniettemin hoopten wij, omdat we dachten, dat onze diplomatie niet onwerkzaam zou blijven. De diplomatie zweeg. Dat zwijgen betaalen we duur. Vandaag, nu alle fouten aan het daglicht komen, vandaag nog, wanneer we sterk zijn en ons op ons onoverwinbaar zwaard steunen, bieden we een oprecht treurig schouwspel, terwijl men in het binnenland in kleine, persoonlijke akties, waarvan men de beteekenis zoor oppheneilt, zondenbokken zoekt. Deze machtsaanslag onthult een zwakte en betoolent het einde van een regiem. — In de « Petit Journal » verklaart Brizon, dat de gansche aanklacht van het militaire gouvernement in de papiermand verdiend geworpen te worden. Caillaux is niet van dezelfde gedachte als Clemenceau, dat is alles. De besprekking van de gansche kwestie hoort in de Kamer thuis en nergens anders.

OORLOGSBERICHTEN.

LEGERBERICHTEN.

DUITSCHE.

BERLIJN, 17 December. — Bericht van hedenmiddag:

WESTELIJK KRIJGSVELD.

Legers van kroonprins Rupprecht van Beieren:

Levendige geschutaktie op den zuid-oever van de Scarpe en op enkele plaatsen ten zuid-westen van Kamerijk. Sterk geschut- en mijnvuur op het zuidelijk front van Sint-Quentin.

Legers van veldmaarschalk hertog Albrecht van Wurtemberg:

Ten noorden van Sint Mihiel en te Sundgau was het Fransch geschut werkzamer dan den vorigen dag.

× × ×

Luitenant Müller behaalde zijn 28ste overwinning in de lucht.

OOSTELIJK KRIJGSVELD.

Niets nieuws.

Macedonisch front:

Tusschen het Wardar- en Doiran-meer rukten Engelsche kompagnieën na een krachtige vuurwerking op. In gevecht met Bulgaarsche posten werden ze afgeweerd.

Italiaansch krijgsveld:

Tusschen Brenta en de Piave duurde op enkele punten het hevig geschutgevecht voort. Goed geslaagde ondernemingen der Oostenrijksch-Hongaarsche troepen ten zuiden van Col Caprile brachten verscheidene honderden gevangenen op. Italiaansche aanvallen tegen onze linie ten zuiden van Fontana Secca mislukten.

BERLIJN, 18 December. — Bericht van hedenavond: Niets nieuws van de krijgsvelden.

BERLIJN, 18 December. — Ambtelijk bericht:

Nieuwe duikbootgevolgen in het spergebied om Engeland: 21,000 bruto-ton. Daarvan werden zes stoomschepen en een Engelsch vrachtvaarttuig, met ongeveer 11,000 bruto-ton in het Kanaal vernietigd, nietegenstaande bewaking tegenstand. Onder de gezonken schepen waren er twee gewapende, diepgeladen stoomschepen en het Engelsch stoomschip « Eagle ».

BERLIJN, 17 December. — Bericht van hedenavond: Van de krijgsvelden, niets nieuws.

OOSTENRIJKSCH.

WEENEN, 17 December. — Bericht van hedenmiddag:

OOSTELIJK KRIJGSVELD.

Wapenstilstand.

ITALIAANSCH KRIJGSVELD.

Tusschen de Brenta en de Piave en ten zuiden van den Kaporile-pas werden wederom 400 gevangenen gemaakt. Meer naar het oosten mislukten vijandelijke aanvallen. Aan de Piave geschutgevechten. Kapitein Brosmofsky behaalde zijn 27e overwinning in de lucht.

TURKSCH.

KONSTANTINOPEL, 15 December. — Bericht van het groot hoofdkwartier:

Palestina. — Aan de kusten werd de poging van een sterke vijandelijke patrouille om op te rukken verijdeld. Ten oosten van Jeruzalem op verschillende plaatsen geschutstrijd. Aan de kusten van Klein-Azië, werden de eilanden Messonisi en Plaka door ons bezet.

BULGAARSCHE.

SOFIA, 15 December. —Bericht van den generalen staf:

Macedonisch front:

Op het geheele front machtig vernietigingsvuur, dat aan de Cervena Stena en ten westen van Doiropolje levendiger was. Ten zuid-westen van het meer van Doiran werd er een vijandelijke verkenningsafdeeling op de vlucht gejaagd.

Dobroedsja-front:

Rust.

SOFIA, 16 December. — Bericht van den generalen staf:

Macedonisch front:

Op verschillende punten van het front, duurde de geschutbedrijvigheid gedurende den dag voort. Ten zuiden van Doiran was het vuur wat levendiger. In het Stroema-dal verjaagden onze verkenningsafdeelingen een Engelsche voetvolk-afdeeling. Ten oosten van de Vardar levendige bedrijvigheid der vliegers.

Dobroedzja front:

Rust.

FRANSCHE.

PARIJS, 16 December. — Bericht van 3 uur 's namiddags:

Tusschen de Aisne en de Oise tamelijk groote bedrijvigheid van het wederzijdsch geschut. Wij sloegen een vijandelijken overval ten noorden van den Chemin des Dames af. In Champagne mislukte gister tegen het einde van den dag een vijandelijke aanvalspoging tegen onze stellingen ten oosten van den Cornillet. Tamelijk levendige geschutstrijd op den rechteroever van de Maas, namelijk in het vak van Chambrettes. Niets te melden op het overige front.

PARIJS, 16 December. — Bericht van 11 uur 's avonds:

Tusschenpoozende geschutstrijd op het grootste gedeelte van het front, tamelijk levendig in de streek van het bosch van Caurières. Een vijandelijke poging om 's nachts een overval op onze stellingen ten noorden van Saint-Quentin te doen is volkomen mislukt.

Indelucht. — Onze jachtvliegers waren den 15 December zeer bedrijvig. Vijf vijandelijke vliegtuigen werden door onze loodsen neergehaald. Bovendien wordt bevestigd dat drie andere vliegtuigen neergehaald zijn tijdens gevechten, welke den 13 en 14 geleverd werden.

ENGELSCH.

LONDEN, 15 December. — Bericht van het leger in het westen:

's Nachts, plaatselijke gevechten bij het kasteel van Polderhoek en geschutvuur bij Ieperen en Messen.

Een Engelsch bestuurbaar luchtschip heeft den 11 December zijn loods op de oostelijke kusten van het land verlaten om verkenningen te doen, er waren vijf personen aan boord, het luchtschip is niet teruggekeerd. Men denkt dat het door een Duitsch watervliegtuig in het noordelijke gedeelte van de Noordzee vernietigd werd. Een tweede luchtschip werd gedwongen in Nederland te dalen ten gevolge van een motor-defekt.

Den 12 December kwam een torpedojager in botsing met een ander schip en zank. Buiten twee personen, werd de schade bemanning gered.

KORTE TELEGRAMMEN.

— KONSTANTINOPEL, 17 December. — De minister van buitenlandsche zaken, Nessimy-Bei en de onderstaatssekretaris Hikmet-Bei zijn gisteren naar Berlijn vertrokken.

GEMENGD NIEUWS.

40,000 frank gestolen. — B... had met den handel in voedingsmiddelen veel geld verdiend. Zondag was hij naar Brussel gekomen om een nieuwe zaak af te handelen. Toen dat gedaan was ging hij er zwier. 's Avonds was hij in de omgeving van het Zuidstation in een proeflokaal waar hij met een vroolijk gezelschap uitermate dronk. Wanneer B... het lokaal wilde verlaten, stelde hij de verdwijning vast van zijn portefeuille met 40,000 frank. De politie van Sint-Gillis werd onmiddellijk verwittigd en alle personen waarmede B... zich in het lokaal had vermaakt afgezocht. Noch portefeuille, noch het geld werd teruggevonden.

Inbraak. — Zondagavond is een kerel langs het dakvenster in de zolderkamer der meid van den advokaat L..., Brabantstraat gedrongen. Hij heeft den koffer van deze opengebroken en 500 frank en een spaarboekje van hetzelfde bedrag gestolen.

Geheime stokerij. — In de kelders van een huis der Grendelstraat te Kuregem, werd een geheime stokerij ontdekt. Zij was in volle werking. Een huiszoeking leidde tot de aanhouding van vier personen. Het materiaal werd aangeslagen.

Diefstallen. — Het huis van den heer A. T..., Vanderlindenstraat 146, die aan het front is, werd door dieven bezocht.

— Een twintigjarige kerel drong in de woning van de Wwe M..., Molenbeekstraat te Laken, en haar met den dood bedreigend, eischte hij het geld en de juweelen der vrouw.

KLEINE KRONIEK.

Onverbeterlijk!

De Brusselsche onderzoeksrechter Thomas heeft op de muren der stad eenstalige, Fransche aanplakbrieven laten aanbrengen tot het bekomen van inlichtingen over een vondeling.

Uit die daad blijkt eens te meer de verstokte kwade wil van sommige met openbaar gezag bekleede personen. Het is een uitdaging tot de Vlamingen. En dan zijn zij verwonderd als deze laatsten naar bestuurlijke en politieke scheiding streven.

Onverbeterlijke onwil moet met geweld gebroken worden. Zachte middelen zijn een eeuwige foppenij. Zulks leeren ons de mannen als bovengenoemde onderzoeksrechter.

In het muziekonderwijs.

Eene bizondere beurs van 1,200 frank, gesticht door het Staatsbestuur om de zangstudiën in het muziekkonservatorium van Brussel aan te moedigen, zal verleend worden na een wedstrijd tot denwelken aangenomen worden de Belgen die den ouderdom van 25 jaar niet overtroffen hebben, voor de mannen, en 20 jaar, voor de vrouwen.

De inschrijvingen worden ontvangen op het Sekretariaat van het Konservatorium tot 27 December, 12 uur. De wedstrijd zal plaats hebben den 28 December 1917, te 11 uur. De aanzoekers moeten zich voorzien van het trouwboekje hunner ouders, of, bij gebrek, van een ander ambtelijk bewijsstuk, en van een getuigschrift uitgaande van den bestuurder eener muziekschool, of leeraar in zang, bevestigende dat de aanvrager de vereischte muzikale kennissen bezit om zich tot den wedstrijd aan te bieden.

De beurs wordt verleend voor een jaar; zij kan van jaar tot jaar vernieuwd worden, gedurende drie jaar, op voorstel der jury bekrat met de begeving.

(Medegedeeld.)

Het Priester Van der Meulenfonds.

Te Antwerpen is, onder voorzitterschap van den heer Dr. A. Claus een komiteit tot stand gekomen dat voor doel heeft middelen te vergaren om voortaan diegenen te steunen die, « zonder vrees noch vaar, zich opofferen en getroffen worden om wille van hun optreden in den Vlaamschen ontvoogdingskamp. »

Daartoe werd besloten in alle Vlaamschgezinde dagen weekbladen een inschrijvingslijst te openen om het Vlaamsche volk te bewegen, niettegenstaande de moeilijke tijdsomstandigheden zijn penning te storten en als huldebetoon aan den fieren bannetng Priester Van der Meulen en tot ondersteuning van hem die voor de Vlaamsche levensbelangen in de bres springen. Van harte bieden wij onze medewerking aan.

Het komiteit bestaat verder uit de heeren. Raf. Verjhulst, ouservoorzitter; L. J. Sips, sekretaris; Decock, penningmeester; J. Schaepa, verslaggever; F. Loquet, raadslid. De zetel van het Fonds is gevestigd 16, Princesstraat, te Antwerpen.

Samenstelling en grondslagen waarborgen de stipste onpartijdige behandeling en toekenning van steun.

DAGELIJKSCH PRAATJE

De zwartgemaakte ellendeling.

Ondanks de strengheid, waarmee ik soms de vrouw beoordeel, moet ik toegeven, mejuffer, dat zij het aanhiddelijkste wezen is dat God ooit geschapen heeft. Ik stel ze ver boven het nijlpaard, den papegaai en de plantvloo, hoewel haar loomheid, haar praatzucht en haar gehechtheid aan verouderde principen haar in vele gevallen met deze drie edele vertegenwoordigers van het diereurijk een schijn van gelijkenis geven. In den grond is de vrouw bepaald goed; en ze blijft ook goed, zoolang ze geen invloed van haar vriendinnen ondergaat. Het is met sommige mannen niet anders gesteld: slechte kameraden werken soms zeer nadeelig op hun karakter, met het onderscheid nochtans dat het gezond verstand en de katterigheid van 's anderendaags hen wel eens tot inkeer doen komen en tot den pheut terugroepen, — welke plicht dan bestaat uit nooit uit te gaan dan naar het kantoor en naar het komiteit. Voor de vrouw echter is het grootste euvel, dat ze nooit de slechte invloeden inziet, die ze ondergaat, en niet bekennen wil, dat ze verkeerd loopt.

Luister maar even naar de gesprekken, als twee of meer vrouwen het hebben over allerhande dingen, die niet bestaan. Zooeven nog heb ik zoo'n afrotende babbelfilm, in kortschrift opgeteekend. 't Was in de gang van mijn eigen huis, een gesprek tusschen een verrimpelde kwappel uit de buurt en mijn huisplaag. 't Ging, natuurlijk, over een derde.

« ... Ze was alleen thuis, madam, in zoo'n stille straat lijk de X...straat, waar niet eens alle uren een mensch voorbijgaat. 't Was rond halfacht 's avonds, het uur waarop gewoonlijk haar man van zijn kantoor weerkomt. Plotseling, te midden der stilte, hoort ze aan het slot van de voordeur « frutselen ». Dan, na enkele oogenblikken, wordt een sleutel voorzichtig in het slot gestoken, er wordt gedraaid en geprobeerd, tot dat eindelijk het slot toegeeft... Dat kon haar man niet zijn, want die neemt nooit een sleutel mee. De snikel was meer dood dan levend, dat begrijpt u, niet, madam? De deur wordt geöpend, en daar springt een zwartgemaakte kerel binnen die haar vastgrijpt en haar de hand op den mond legt. Maar in zulke oogenblikken heeft men dubbel zooveel kracht. Ze verweert zich, verwijdert de hand van den boosdoener en roept instinktmatig den naam van haar man. De zwartgemaakte schurk dacht waarschijnlijk dat de echtgenoot van zijn slachtoffer thuis was, want, na de arme vrouw nog een forschen stomp op het aangezicht te hebben gegeven, nam hij ijlings de vlucht. U ziet: het leven van die ongelukkige heeft aan een zijden draadje gehangen... »

Aldus die lameur. Mijn huisplaag was natuurlijk geweldig onder den indruk van dit angstwekkend verhaal. Ze ging het schuifje der voordeur dichtdoen, beproefde, of het Amerikaansch slot nog voldoende weerkte en besloot, ook in den dag de deur op het nachtslot te doen. Heel den dag door zat ze daar knutterend en treurend, en 's anderendags verzekerde ze mij, dat ze van den ganschen nacht geen oog had dichtgedaan.

Nu had ik uit den mond van de klappei vernomen waar de verschrikkelijke geschiedenis van den zwarten bandiet was voorgevallen, en ik wilde er dan ook méér van weten, wat in mijn hoedanigheid van dagbladschrijver niet moeilijk was. Ik vernam dan, hoe de schurkenhistoerie in mekaar zat. Mevrouw was inderdaad, dien avond, en halfacht, alleen thuis, toen de voordeur behoedzaam geopend werd. Ze ging kijken, wel een weinig verwonderd, en... zag haar man, die haar had willen verrassen op Sinter-Klaasdag. Hij had gedacht dat zijn vrouw op dit oogenblik boven zou zijn; dan zou hij voorzichtig binnen gegaan zijn en het Klaas-geschenk op de tafel gelegd hebben, en vervolgens weer even zou uitgegaan om bij zijn officieele thuiskomst beter van de verrassing te genieten. Te dien einde had hij bij uitzondering den sleutel meegenomen

Dat was dus heel die ijselijke rooversgeschiedenis, die den schrik in mijn huis had gebracht. Ik heb natuurlijk bevolen, dat de toiebel die ze had aangebracht nooit meer over mijn drempel zou komen

Men jaagt de vrouwen schrik aan met allerhande spokerijen, men maakt haar bijgeloovig met alle soorten van waarzegsterspraatjes en tooverheksengesnap, en die onzinnige dingen bezorgen onze gezellinnen nare droomen, vergallen haar het leven, en het onze er bij. Daarom geloof ik wel dat er een leemte bestaat in de opvoeding van de jonge meisjes: men zou haar het bangzijn en de lichtgeloovigheid moeten afleeren. Het is nog niet voldoende dat er, in de winkeltjes en op koffie-partijtjes veel onzin wordt verteld over den oorlog, — zooveel, trouwens, als door de mannen in de herbergen en bij de kappers — dan komen nog de oude trekmutsen met geschiedenissen af van zwartgemaakte kerels die bij alleen-thuis-zijnde vrouwen 's avonds binnendringen, en zoo meer. 't Is al wel genoeg dat wij zulke dingen in ons « gemengd nieuws » moeten opnemen, als 't waar gebeurd IS.

De klappeien, de waarzeersters, de kaartlegsters, de droomboeken, en heel de rommel van weergalooze idioterij waar de vrouwen zich aan gelegen laten, — dat alles heeft wellicht al meer kwaad gesticht dan al de rest, de oorlog inbuis.

STAF.

BINNENLAND.

Uit Antwerpen.

Ontdekt. — Naar wij reeds vroeger gemeld hebben, werden op 4 dezer, ten nadeele van Mevr. Wouters, wonende Brederodestraat 45, kledingstuken bestaande uit winterowerfrakken, redingoten en jaquetten, gestoten. Deze voorwerpen werden in een herberg der Diepestraat teruggevonden. Proces-verbaal werd ten laste der herbergierster, L. V. K..., opgesteld.

Aardappeldiefstal. — Sinds geruimentijd werd vastgesteld dat van de aardappelen, welke in de stoomtramstatie van Zurenborg gelost werden, nogal tamelijk veel ontvreemd werd, zoodanig dat de heeren adjunkt-opziener Dauye en zijn agent Van Ackeren het spel daar eens in de gaten gingen houden. Het gevolg was, dat deze wakkere politiedienaren 7 werklieden betrapten. Deze hadden een vrij groote hoeveelheid bij. Een onderzoek is ingesteld.

Diefstallen. — Bakker F. Leenaerts, had zijn broodkar even alleen aan de deur zijner woning laten staan. toen onbekenden van de gelegenheid gebruik maakten, om het slot der kar te breken en met 15 brooden te vluchten.

— Vrijdag j.l. werden tusschen 10 en 10 1/2 uur, ten nadeele van M. J. De Hoey, wonende Lange Nieuwstr. 71, twintig koeneus voor fantazij pikte, dik een waarde hebbende van 350 tot 400 frank gerobberd.

In den nacht van 12 op 13 dezer, zijn dieven gedrongen in de woning van M. L. Coquet, welke zich in krijgsgevangenschap bevindt, gelegen Franckenstraat 21, en hebben kleederen, ondergoed, schoenen, handschoenen enz. gepikt.

— Op Donderdag 13 dezer, rond 4 1/2 uur drongen dieven in den winkel van M. H. Dariment, Bogijnenstr. 34, en stalen voor ongeveer 1,000 frank satijn en croisé.

— 75 kilo gerookt vleesch, 25 kilo spek en een spier van 10 kilo werden in den nacht van 14 op 15 dezer uit den winkel van beenhouwer Voorts, Paardenmarkt 81, ontvreemd.

Uit Limburg.

Kindermoord. — De gansche stad is in oproering gebracht door het onderzoek wek plaats heeft aangaande het vermoorden van een pas geboren kind door eene jonge moeder van goeden huize, wier echtgenoot op het oogenblik in het Belgisch leger is. Verscheidene vrouwen van den burgerstand zijn in de zaak gemengd en zullen vervolgd worden voor medeplichtigheid. De ontaarde moeder liet haar zuigeling door gebrek omkomen en het lijkje van het wicht werd in een bosch begraven. Deze erge zaak wordt nog hachelijker door zekere omstandigheden die de zeden betreffen en daden van vruchtafdrijving. Het gerecht houdt zich ijverig bezig met een onderzoek.

Vergiftiging. — Madame W..., ontving bij haar eene gebuurvrouw die klaagde van erge buikpijn en wilde haar helpen met haar een goutje bitters te schenken. Zij groep eene flesch die in eene donkere kast stond, doch vergiste zich en schonk een glas zoepnat in. De gebuurvrouw verkromp weldra in hevige smarten. De bijgeroepen geneesheer stelde vergiftiging vast en kon maar met veel leed en zorg er toe komen de ongelukkige van den dood te redden.

Ongevallen. — Te Winterslag gebeurden dezer dagen twee arbeidsongelukken: een werkman werden de vingers afgerukt daar zijne hand tusschen een rad en eene daarop rollende koord geraakt was; een tweede liet eenen ijzeren balk vallen op zijn been dat op drie plaatsen gebroken werd.

Vergiftiging. — Madame D..., te Maaseik, wilde hare kinderen vergasten en schonk hun een glas wijn in, doch zij greep eene flesch die vocht inhield om zeep te vervangen. De kleinen dronken wel, al vonden ze den wijn erg zuur; eenige oogenblikken later huilden zij van buikpijn. De geneesheer werd bijgeroepen, doch te laat; twee der kinderen zijn reeds overleden, terwijl het derde en de moeder zelf nog in stervensgevaar verkeeren.

Ontploffing. — Een arbeider hield zich onledig met herstellingen aan de gasleiding bij den heer apotheker V... Eene ontploffing greep plaats die alles het bovenste onder wierp en den werkman erge brandwonden veroorzaakte.

Vlaamsche kunst. — Toondichter Meulemans, bestuurder van de Hasseltsche orgelschool heeft een nieuw werk geschreven, namelijk een jubellied « St-Lutgardis », op woorden van dichter Cuppens en dat opgedragen is aan Mgr. Rutten, bisschop van Luik, bij gelegenheid van zijn priesterjubileum.

Woekerhandel. — Nog altijd wordt het Vlaamsche platteland afgeloopen door lieden uit de nijverheidsstreek, welke ten allen prijs aan allerlei veldvruchten weten te geraken, zoowel door diefstal als mits geld, en die hunne waren peperduur aan den man weten te brengen. De trams zijn steeds benomen door eene menigte dier zoodanige handeldrijvers, die zwaar geladen den terugweg aanvatten. Zij benemen veel plaats in de rijtuigen en zijn een last voor den vreedzamen, gewonen reiziger. Mijn inziens zoude men ze moeten verplichten hunne goederen in den pakwagen neer te leggen, mits de vereischte betaling: zij verdienen toch geld genoeg op de sjacholarij waaraan zij zich plichtig maken!

Dure kool. — Nu dat de brandstoffen zoo zeldzaam zijn en duur, komen behendige lieden aan lichtgeloovige landbouwers wijsmaken dat zij in staat zijn hun kool te bezorgen mits voorafgaande betaling om het overhandigen van eenen borg.

Reeds vele goedzakkige en eenvoudige menschen zijn het slachtoffer geworden van behendige afzuggelaars.

Studiekringen. — In verscheidene gemeenten worden Vlaamsche studiekringen ingericht: diegene die Loeken bezit brengen ze mede voor het algemeen gebruik en de samenkomst heeft plaats in de woning van een der leden. De kosten van vuur en licht worden verdeeld en zoo brengen brave jongelingen de lange avonden door, zonder groote onkosten en met aangenaam en nuttig tijdverdrijf. 't Is toch veel beter dan in kroegen geld te verbrassen of sommen te wagen met allerlei spelen.

H. VAN MAASGOUW.

Uit Mechelen.

Kleine oorlog. — Dezen namiddag, rond 4 uur, juist op het oogenblik dat de middagtrein van Brussel aankwam, gemaakten eenige vrouwen op de Statieplaats handgemeen. Na elkaar de gemeenste scheldwoorden naar het hoofd te hebben gegooid, gingen zij er op los met alles wat tot dit sport maar dienst kan doen, en de vuisten, voeten en klompen kwamen best te pas. Ze zouden echter hunne liefhebberij in het café (bij Dechevil) voort uit de voeten doen; daar kwam de eenen partij voor deze, de anderen voor gene vechtster, en zonder het krachtdadig optreden van twee politieagenten zou aldra een belangrijk gevecht in regel hebben plaats gehad.

Eene der hampsters werd aan de deur gezet met heet haren aanhang en moest door de agenten met geweld van de plaats worden gedreven waar zij hardnekkig wilde post vatten tot de anderen zouden believen buiten te komen.

Heel stichtend was het zeker niet.

Een koppel kemels. — Voor het venster van een suikerwinkeltje in den Bruel, kan men op een offendig plaatje lezen: « Tarif des confectionnements »!... De feniks die deze stommiteit heeft uitgehaald, heeft zeker « confiseerie » bedoeld, aangezien dan eene gansche opsomming van peperkoek, munt- en andere bollen in « ce beau français » volgt.

— Iedere week worden hier in eene kinemazaal oorlogsfilmen vertoond. Een heel schoon weetje rijdt te dier gelegenheid de gansche stad 't onderste boven, aan de nieuwsgierige lezers in schoone, groote letters aankondigende: Oorlog ter Zee: sloets twee dagen!...

De voeding. — In de drie stadswinkels wordt te koop geboden 550 gram suiker teeren 69 centiem; 1 kilo zout tegen 32 centiem; 1 pak bitterpeeën tegen 22 centiem en voor 1 fr. 85 Hervekaas.

— In den winkel op de Veemarkt kan men een kilo ajuin per huisgezin bekomen tegen 2 fr. 10.

Alarm!.... — Gisteren middag was het de gansche stad rond: « Het brandt in het oud museum ». De pompiers haastten zich in de richting van de Groote Markt, gevolgd door eene menigte volk. Het scheen echter aldra dat het er maar om ging eens te zien in hoeveel tijd men de stadhuisschers ter bestemming kan krijgen, aangezien deze al dadelijk terug naar huis mochten gaan, bij gebrek aan... bezigheid.

Voordracht. — Naar alle waarschijnlijkheid zal toekomenden Zaterdag 22 December eene groote volksmeeting plaats hebben, waarop de heeren Van Extergem en Stevens van Lier zullen spreken.

't Wordt meer dan tijd.

KLEINTJES.

Uit de Oude Doos

In het « Vlaamsche Nieuws » staurt een lezer een briefje, onderteekend door den beruchten jan Leonce du Castillon alias Du Catillon en dat bewijst hoe laag een mensch zinken kan:

« Waregliem, 20 Januari 1892.

« Geachte Heer,

« Als vergoeding voor het zenden van « Ons Vlaanderen aan de Vlaamsche Wacht van Brussel, zou ik eenige verklaringen der rechten van den Vlaming willen hebben.

« Dit werkje is me onontboerlijk nu dat wij eenen « Vlaamschen en volksgezinden Sprekenbond voor Zuid-« Vlaanderen hebben gesticht. In Zuid-Vlaanderen heb-« ben wij het dubbel lastig aangezien de Fransche grens « nabij is en er duizenden werklieden in Frankrijk werk « zoeken, de schuld van Rogier met zijn handelsovereen-« komsten met Frankrijk, die in eenige jaren nijver-« heidssteden langs de grens deden ontstaan.

« Terloops gevraagd. Wat denkt de Vlaamsche Wacht, « een onpartijdige maatscheppij, te doen aangaande « d i e n s c h u r k, dien Buls op een voetstuk vóór de « spoorhalle van het Vlaamsche land wil plaatsen?

« Ik hoop, Geachte Heer, dat de Vlaamsche Wacht « haar tanden zal laten zien.

« In afwachting enz.

(get.) Leonce Du Catillon. »

Tooneel, Koncerten en Vermakelijkheden

WOENSDAG, 19 DECEMBER.

Koninklijke Vlaamsche Schouwburg.— Geen vertooning.
Olympia. — Te 8 uur: Meulemeester s'apprivoise.
Volksschouwburg. — Te 8 uur: Mam'zel Angot.
Bois Sacré. — Te 8 uur: Germinal.
Bonbonnière. — Te 8 uur: Jeunesse.
Bourse. — Te 8 uur: Les Nouveaux Riches.
Gaité. — Te 8 uur: Billet de Logement.
Molière. — Te 8 uur: La Vierge Folle.
Nouvel Alcazar. — Te 8 uur: Les Amours de Pietje Trulemans.
Scala. — Te 8 uur: Bruxelles pris au Vol.
Trocadéro. — Te 8 uur: Marthe.
Winter Palace. — Te 8 uur: L'Homme de Paille.
Splendid. — La femme nue.
Cinéma Panthoon, — Doorloopende vertoonigen van 3 tot 11 uur: De slag van den diamanten halsband. — Oorlogsfilmen. — De reep van de liefde (Henry Pouten).

Veilingen door Notarissen

Studie van Mr LE COCQ, notaris, te Elsene, Aarlenstraat, 16.

Eindelijke toewijzing, op Vrijdag 21 December 1917, om 11 uur 's voormiddags, in de verhoorzaal van het vredegerecht te Sint-Joost-ten-Noode, van:

Drie Woonhuizen en vier Bouwgronden

gelegen te Sint-Lambrechts-Woluwe, ter Gemeenschapstraat, 29, 31 en 33, en Wolubeaan, verdeeld in 7 loten ingeschat respektievelijk op 1,800, 1,500, 3,050, 1,500 ,1,500, 1,600 en 1,700 frank.
1166

Uit onze Hogeschool.

Plechtige zitting

In de Aula der Universiteit ter gelegenheid van de Oratorio inauguralis, uitgesproken door Dr. J. De Decker, gewoon hoogleeraar in de Fakulteit van Wijsbegeerte en Letteren:

Van af de stichting onzer Hogeschool werd er het gebruik der plechtige redevoeringen: oratorius ingevoerd: de akademische senaat, in statige ambtskleding vergadert dan in de aula der Universiteit, en geeft aan het publiek de gelegenheid een nieuwbenoemde hoogleeraar te horen spreken over het studievak dat zijne voorkeur heeft. Bij de herinrichting onder Belgie's bestuur ging deze plechtigheid te loor, men richtte zich naar Frankrijk, waar het eerbiedwaardig gebruik niet bestaat.

Nu de Gentsche Hogeschool door de vervlaamsching haar Nederlandsch karakter terug kreeg, heeft reeds het vorige jaar de Akademische senaat het besluit genomen het gebruik weer in te voeren.

De eerste oratorio werd uitgesproken op 12 Juni 1917, door Prof. Dr. E. C. Godée, Moesbergen.

De tweede viel te beurt aan Prof .Dr. J. De Decker, op 8 December 1917.

Van af 11 uur werd de stijlvolle aula onzer akademie door een uitgelezen publiek gevuld: dames van professoren, vooraanstaande flaminganten en heel veel studenten met de offisiele baret getooid.

Om 11 u. 20 deed de Akademische senaat, voorafgegaan door de stafdragers en met de overheidspersonen in zijn midden, in statige ambtskleding zijn intrede; de zaal rijst op, de plechtigheid begint.

Rektor Prof. Hoffmann geeft het woord aan Prof. r. J. De Decker, die zijn onderwerp aankondigt met de veelbelovende titel: de studie der genesis en der ontwikkeling der Grieksc en Romeinse instellingen als faktor voor de kennis der algemeen menschke evolutie.

Het akademies gebruik belet van deze onder vele opzichten zo merkwaardige en oorspronkelijke rede een uitvoerig verslag te geven, voor het publiek in de gelegenheid is haar in haar geheel te lezen. Spreker betreurt dat slechts zo weinig bijdragen geleverd werden op het gebied van filosofie der geschiedenis. De Geschiedenis der menschheid de feiten en verschijnselen alleen bestudeerd te worden nis een bizonder standpunt [illegible] de psychologie, de biologie en de etnologie moeten elkander hierin de hand reiken. Spreker vermeldt in nederige bewoordingen wat hij op dit gebied geleverd heeft en de bijval die hij oogstte vanwege menige specialist in den vreemde. Daarna geeft hij een syntesis van zijn ontdekkingen wat de evolutie der Griekse en Romeinse instellingen betreft, om tot de slotsom te komen dat de ware filosofie der geschiedenis de vrucht zal zijn van zware arbeid, gesteund op opzoekingen en op de biologie. Spreker wendt zich ten slotte achtereenvolgens tot de heeren rector en curator, professoren, studenten in de klassieke filologie en oude geschiedenis, studenten van alle fakulteiten.

Nadat spreker warm toegejuicht werd, verklaarde de heer rektor de zitting voor gesloten.

Lezingen van Prof. Dr A. Jolles. (1)

Jongstleden Zaterdag besloot Prof. Dr. A. Jolles zijn reeks lezingen over « nieuwe richtingen in de kunst » met de behandeling van de architektuur.

Hier moet ik — aldus begon spreker — enigzins afwijken van mijn algemeen onderwerp de « Moderne » richtingen in de kunst. Het nieuwe nu, in de architektuur is niets anders dan een terugkeer tot het oude, maar in het toepassen van het woord modern op de bouwkunst ligt nog een ander gevaar: het voor oost denken aan individualisme terwijl de bouwkunst iets onpersoonlijks heeft. De bouwmeesters staan nooit eenzaam in hun leven, ze zijn de woordvoerders van hun volk, ze zijn het volk zelf.

Een bouwwerk is de konstruktieve omsluiting van een ruimte en de verdeling van die ruimte. De schoonheid van een gebouw berust niet enkel op de konstruktie maar ook op de door die konstruktie omsloten ruimte.

Hoe wordt nu de ruimte omsloten? De Grieken gebruikten bij het bouwen van hun tempels de rechte lijn; de Gothiek werkt met de gebogen lijn.

Een zuil is in de eerste plaats konstruktief; daarom aangebracht kan zij achter de ruimte indelen. Een venster b. v. gaat iets positiefs worden omdat het konstruktief is aangebracht.

Geen kunst staat zo ver van, en is tevens zo nauw verbonden met de werkelijkheid. Van alle kunsten wekt de bouwkunst het minst op de fantazie en het meest op het gevoel; zij wekt zekere gevoelens spontaan in ons op.

Spreker stond even stil bij de kenmerken van het verval der bouwkunst, — het voortbestaan van de ruimte-idee, het vervallen van het konstruktive — dagtekenend uit het midden der XIXe eeuw. Men ging geloven dat elke stijl door uiterlijke versieringen, kon nagebootst worden. Men dacht dat een Gothiek gewelf noodzakelijk een gothieke ruimte omsloot.

Die behoefte om de ruimte gothies uit te sluiten was, vooral hier te lande, zeer sterk. Door het verwaarlozen van de betrekking tussen uiterlijke versieresls en omlijsting van de ruimte werd het ritme van het gebouw verbroken. Wanneer we nu spreken van nieuwe richtingen in de architektuur kunnen we nog op geen vormen wijzen. Eerst moet er gevoel ontstaan voor ruimte, dan ontstaan de vormen van zelf. Het nieuwe, of liever het immer-oude is dat we langzamerhand ontwaken voor de ruimte.

De architektuur strekt zich echter verder uit dan tot het gebouw. Zij omvat ook enerzijds de stad, het land; anderzijds de hele kunstnijverheid. Ook in dit laatste gebied het omlijsten en verdelen van ruimte.

Wat ons te doen staat dat is: opruimen; in alle betekenissen van het woord. Een volle kamer die ruimen we op, die maken we helemaal leeg, en dan gaan we de ruimte erin weer verdelen door het aanbrengen van voorwerpen. Ook leegtens en gemeenplaatsen dienen opgeruimd te worden.

En nu heeft dit opruimen weer een morele kant; het echte volksgevoel hangt immers steen sterk samen met de bouwkunst. Nieuwe vormen zijn er wellicht niet te vinden. En in de bouwkunst is het zoeken naar nieuwe vormen niet zo een genot als in andere kunsten.

Maar — en hierme besloot spreker zijn lezing — een nieuw herleven van het oude is mogelijk: en daarin ligt alle heil!

De heer Bob van Genechten, hoofdredakteur van « Aula » bedankte de heer Prof. Dr A. Jolles en ook het aandachtig publiek. Hij gaf ons daarbij het schone vooruitzicht dat « Aula » met behulp van andere heeren professoren nog dergelijke voordrachtavonden zou inrichten.

Met deze nieuwe en gewichtige stap in « Aula » een tweede jaar ingegaan. Laten we hopen en verwachten dat het tijdschrift voor de Vlaamsche hoogstudenten, na de strijd om het bestaan in het vorige jaar volstreden te hebben, gedurende dit jaar met medewerking van méér dan enkelen zijn weg hogerop vervolge.

K. C.

(1) Het verslag over de tweede lezing van professor Dr. A. Jolles bevelden we uit de studen nog aan.